

**BUSCHMANN, Joseph-Ernest** (Eich 13 september 1814 – Gent 19 februari 1853).

Was een jaar oud, toen zijn ouders uit het Groot-Hertogdom Luxemburg naar Antwerpen kwamen. Buschmann liep school in Luxemburg en studeerde daarna in Parijs, waar hij *bachelier ès lettres* werd en later leraar Franse letterkunde. Toen hij 21 was, werd hij rubriekleider voor de literaire kritiek in het germanofiele tijdschrift *La Revue (des états) du Nord*, waardoor hij in contact kwam met Victor Hugo. Hij keerde in 1838 naar Antwerpen terug, was er onder meer actief als etser en dichter en werd in 1841 leraar geschiedenis aan de Academie voor Schone Kunsten en in 1846 tevens leraar Franse literatuur aan het atheneum.

Buschmanns belangrijkste werk zou de oprichting worden van een naar hem genoemde drukkerij aan de Ossenmarkt, die van 1842 tot 1978 bestond en al die tijd door zijn gelijknamige erfgenamen werd geleid. De firma had spoedig contact met allerlei kunstenaars en niet het minst met de **flaminganten** onder hen. Zo werd Buschmann de eerste echte uitgever van **Hendrik Conscience**, wiens werken hij op voorbeeldige wijze op de markt bracht; verder gaf hij onder meer werk uit van **Pieter F. van Kerckhoven**, **Karel L. Ledeganck** en **Eugeen Zetternam** en tijdschriften zoals *Het Taelverbond* (1845-1851).

Buschmanns weduwe gaf vanaf 1856 het tijdschrift *De Vlaemsche School* uit, waarvan haar zoon Paul Buschmann sr. van 1888 tot 1897 hoofdredacteur werd. Verder gaf zij onder meer het volledige werk van **Theodoor en Jan Baptist van Ryswyck** uit.

Van 1870 af leidden Paul (1846-1909) en zijn broer Gustave (1847-1935) het bedrijf. Paul huwde met Henriëtte van Beers, wier vader, de dichter **Jan van Beers**, voor de uitgeverij de leuze bedacht: "Al wat de Boschman plant, gedijje voor het land". In die periode verscheen er onder meer werk van Pol de

Mont. Ook de tweede reeks van het tijdschrift *Van Nu en Straks* (1896-1901) werd er gedrukt. Pauls zoon, Paul jr. (1890-1924), huwde met Elsa van Rijswijck, de dochter van burgemeester Jan van Rijswijck. Hij was na de dood van zijn vader kortstondig medefirmant met zijn oom Gustave. Diens zonen G. Jos (1881-1961) en Ernest-Henri (1893-1969) zetten het bedrijf voort. Zij werden op hun beurt opgevolgd door Joost (1923) en Ernest (1927), de zonen van Ernest-Henri.

De firma Buschmann produceerde in de laatste honderd jaar van haar bestaan prestigieus drukwerk voor diverse opdrachtgevers, onder andere het Museum Plantin-Moretus en diverse uitgeverijen en gaf vanaf 1966 zelf nog een aantal platenboeken over Vlaanderen uit (*Flandria Illustrata*) onder leiding van Bert Peleman.

LITERATUUR: *De drukkerij en uitgeverij J.-E. Buschmann te Antwerpen. Historische schets van de firma en catalogus van de tentoonstelling in het Museum Plantin-Moretus te Antwerpen van 10 tot 22 november 1967*, 1967; – L. Simons, *Geschiedenis van de uitgeverij in Vlaanderen*, I, 1984.

EUGEEN DE BOCK, GASTON DURNEZ\*  
EN LUDO SIMONS